

Gaza giữa nỗ lực hòa bình và vòng xoáy xung đột

ISSN: 2734-9195 14:55 17/08/2026

Bởi đôi khi, hòa bình không bắt đầu từ một hiệp định lớn. Hòa bình bắt đầu từ khoảnh khắc chúng ta không còn muốn gieo thêm khổ đau cho một người khác.

Những nỗ lực ngoại giao nhằm thúc đẩy hòa bình cho Gaza đang được nối lại trong bối cảnh bạo lực vẫn tiếp diễn tại Gaza, Bờ Tây và lan sang các điểm nóng khác ở Trung Đông. Từ những lời kêu gọi chấm dứt bạo lực đến các cuộc đàm phán và giao tranh trên thực địa, 24 giờ qua tiếp tục cho thấy khoảng cách mong manh giữa hy vọng hòa bình và vòng xoáy xung đột.

Giáo hoàng Leo kêu gọi chấm dứt bạo lực nhằm vào người Palestine tại Bờ Tây

Chủ Nhật vừa qua, Giáo hoàng Leo đã kêu gọi chấm dứt bạo lực nhằm vào người Palestine tại Bờ Tây bị chiếm đóng, trong bối cảnh các cuộc tấn công của những nhóm người định cư Israel cực đoan gia tăng, cùng với tình trạng bạo lực tại làng Qusra.

Binh lính Israel tiến vào thị trấn Qusra, phía nam Nablus, Bờ Tây, trong một cuộc đột kích quân sự, ngày 16/8/2026. (EPA)

Theo các nhóm hoạt động vì quyền con người, những người định cư Israel đã bao vây các ngôi nhà sau khi cắt nguồn nước và điện, trong nỗ lực có tổ chức nhằm chiếm thêm đất và tiếp tục thu hẹp vùng lãnh thổ mà người Palestine kỳ vọng sẽ trở thành một phần của nhà nước Palestine trong tương lai.

“Tôi một lần nữa kêu gọi chấm dứt tình trạng bạo lực lặp đi lặp lại nhằm vào người dân Palestine tại Bờ Tây”, Giáo hoàng Leo nói, song không đề cập cụ thể đến bất kỳ cuộc đụng độ hay vụ tấn công nào.

Sau buổi cầu nguyện trưa tại dinh thự ở Castel Gandolfo, bên ngoài Rome, Giáo hoàng nói thêm: *“Tôi khẩn thiết kêu gọi cộng đồng quốc tế hành động để thúc đẩy giải pháp hai nhà nước, hướng tới một nền hòa bình công bằng và lâu dài”.*

Tòa thánh Vatican từ lâu ủng hộ việc thành lập một nhà nước Palestine trong tương lai. Hiện hơn 150 trong số 193 quốc gia thành viên Liên Hợp Quốc đã công nhận Nhà nước Palestine, với phạm vi bao gồm Dải Gaza và Bờ Tây, trong đó có Đông Jerusalem.

Chính phủ liên minh cánh hữu của Thủ tướng Israel Benjamin Netanyahu đã giám sát hoạt động mở rộng các khu định cư quy mô lớn tại Bờ Tây. Bộ trưởng Tài chính Israel Bezalel Smotrich cho rằng chính sách này nhằm chôn vùi ý tưởng về một nhà nước Palestine.

Liên Hợp Quốc và phần lớn các chính phủ trên thế giới coi các khu định cư này là bất hợp pháp theo luật pháp quốc tế liên quan đến tình trạng chiếm đóng quân sự. Israel chiếm Bờ Tây trong cuộc chiến năm 1967, song lập luận rằng vùng lãnh thổ này đang trong tình trạng tranh chấp chứ không phải bị chiếm đóng.

[Góc nhìn biên tập]: Trong bất kỳ cuộc xung đột nào, điều dễ bị lãng quên nhất chính là con người cụ thể đang sống giữa những đường ranh giới chính trị. Một mái nhà bị bao vây, một nguồn nước bị cắt, một gia đình phải sống trong sợ hãi, đó không còn là những khái niệm địa chính trị trừu tượng, mà là những biểu hiện rất cụ thể của khổ đau.

Từ góc nhìn Phật học, từ bi không có nghĩa là đứng về một phe, mà trước hết là nhìn thấy nỗi khổ của con người và không làm ngơ trước nỗi khổ ấy. Tinh thần bất hại cũng đặt ra câu hỏi căn bản: liệu việc tiếp tục gây tổn thương cho người khác có thực sự đưa bất kỳ cộng đồng nào đến gần hơn với nền hòa bình bền vững?

Phật giáo nhìn chiến tranh không chỉ từ hành động bạo lực ở hiện tại, mà còn từ vòng xoáy của hận thù và trả đũa được nuôi dưỡng qua nhiều thế hệ. Khi một bên gây tổn thương và bên kia đáp trả bằng tổn thương, khổ đau có thể tiếp tục sinh khởi theo một chuỗi gần như không có điểm dừng.

Bởi vậy, lời kêu gọi chấm dứt bạo lực không chỉ là thông điệp chính trị hay tôn giáo. Ở tầng sâu hơn, đó là lời nhắc về nguyên tắc rất giản dị của đạo đức: muốn có hòa bình, con người phải bắt đầu bằng việc không tiếp tục gieo thêm nguyên nhân của khổ đau.

Nguồn link: <https://english.aawsat.com/arab-world/5307689-pope-calls-end-west-bank-israeli-settler-violence-against-palestinians>

8 quốc gia Hồi giáo lên án Israel, bác bỏ kế hoạch hòa bình Gaza của Tổng thống Trump

Bộ trưởng Ngoại giao của 8 quốc gia Hồi giáo ngày Chủ nhật lên tiếng chỉ trích Israel sau khi nước này bác bỏ lộ trình mới được công bố nhằm triển khai đầy đủ kế hoạch hòa bình Gaza của Tổng thống Mỹ Donald Trump.

Trẻ em Palestine tị nạn mang theo khẩu phần ăn ở Deir al-Balah, trung tâm Dải Gaza, thứ Sáu, ngày 14/8/2026. (AP)

Các bộ trưởng ngoại giao của Saudi Arabia, Ai Cập, Jordan, Pakistan, Indonesia, Türkiye, Qatar và Các Tiểu vương quốc Arab Thống nhất (UAE) cho rằng việc Israel bác bỏ lộ trình này đồng nghĩa với một “sự phủ nhận trực tiếp” đối với kế hoạch hòa bình, đồng thời “đe dọa việc triển khai kế hoạch và làm suy yếu căn bản những nỗ lực chung nhằm đạt được một nền hòa bình công bằng và lâu dài”.

Trong một tuyên bố chung, các bộ trưởng nhận định: “Sự bác bỏ này xác nhận rằng Israel hiện phải chịu trách nhiệm cản trở những nỗ lực nhằm mang lại hòa bình cho Gaza và phần còn lại của Lãnh thổ Palestine bị chiếm đóng”.

Theo tuyên bố, lộ trình nói trên đã được các phe phái Palestine chấp thuận và là kết quả của những nỗ lực ngoại giao kéo dài do các bên trung gian thực hiện, gồm Ai Cập, Qatar, Türkiye, Mỹ, Đại diện cấp cao về Gaza và Hội đồng Hòa bình.

Các ngoại trưởng gọi đây là dấu mốc quan trọng trong tiến trình giải giáp vũ khí, đồng thời rút quân Israel, triển khai Lực lượng Ổn định Quốc tế, chuyển giao quyền quản lý hành chính Gaza cho Ủy ban Quốc gia về Quản trị Gaza và tiến hành tái thiết vùng lãnh thổ này theo các nội dung được quy định trong Kế hoạch Toàn diện.

Theo các bộ trưởng, việc bác bỏ lộ trình là “sự từ chối rõ ràng việc tiến hành thực hiện kế hoạch hòa bình”, đồng thời trực tiếp đe dọa làm chệch hướng những nỗ lực quy mô lớn của Tổng thống Trump nhằm chấm dứt cuộc chiến tại Gaza và tạo dựng các điều kiện cho một nền hòa bình lâu dài.

Các ngoại trưởng nhấn mạnh tầm quan trọng của việc Mỹ tiếp tục tham gia một cách tích cực và bền bỉ, nhằm bảo đảm và thúc đẩy Israel tuân thủ đầy đủ những cam kết cũng như các thỏa thuận được đề ra trong kế hoạch hòa bình và lộ trình; đồng thời ngăn chặn bất kỳ hành động cản trở nào đối với quá trình thực hiện.

“Israel phải chịu trách nhiệm trực tiếp và đầy đủ đối với mọi hệ quả phát sinh từ việc tiếp tục bác bỏ, cản trở, trì hoãn hoặc không tuân thủ” kế hoạch, các bộ trưởng tuyên bố, đồng thời cảnh báo những hành động này có thể dẫn tới tình hình trên thực địa tiếp tục xấu đi và làm gián đoạn nỗ lực chấm dứt chiến tranh tại Gaza.

Các bộ trưởng cũng nhấn mạnh nhu cầu cấp bách phải triển khai đầy đủ và ngay lập tức kế hoạch hòa bình nhằm giải quyết tình trạng nhân đạo nghiêm trọng tại Gaza, bảo đảm an ninh và ổn định cho tất cả người dân trong khu vực, tạo điều kiện cho quá trình tái thiết và phục hồi, đồng thời thúc đẩy một nền hòa bình công bằng và lâu dài dựa trên quyền tự quyết và quyền thành lập nhà nước của người Palestine, phù hợp với luật pháp quốc tế.

Theo tuyên bố, mục tiêu cuối cùng là mở đường cho an ninh và ổn định đối với tất cả các quốc gia và cộng đồng dân cư trong khu vực.

Các ngoại trưởng khẳng định dứt khoát rằng họ phản đối mọi nỗ lực nhằm phủ nhận hoặc khép lại khả năng thành lập Nhà nước Palestine, bao gồm cả những hành động đơn phương.

“Chỉ có nền hòa bình công bằng, lâu dài và toàn diện mới có thể đạt được thông qua việc thực hiện giải pháp hai nhà nước, với việc hiện thực hóa một Nhà nước Palestine độc lập và có chủ quyền dựa trên đường biên giới năm 1967, với Đông Jerusalem là thủ đô, phù hợp với luật pháp quốc tế và các nghị quyết liên quan của Liên Hợp Quốc”, tuyên bố nêu rõ.

Các bộ trưởng cảnh báo: *“Bất kỳ nỗ lực nào nhằm phủ nhận hoặc khép lại khả năng thành lập Nhà nước Palestine đều trực tiếp làm suy yếu triển vọng hòa bình, an ninh và ổn định trên toàn khu vực”.*

Tám quốc gia cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tiếp tục duy trì vai trò của Hội đồng Hòa bình, đồng thời kêu gọi tất cả các bên ủng hộ những nỗ lực

của cơ quan này trong việc triển khai lộ trình và thúc đẩy giai đoạn hai của kế hoạch hòa bình do Tổng thống Trump đề xuất.

Các bộ trưởng kêu gọi Hội đồng Hòa bình, với sự hỗ trợ và tham gia tích cực của Mỹ, nhanh chóng tiến hành những biện pháp cụ thể trong phạm vi thẩm quyền nhằm bảo vệ tính toàn vẹn của kế hoạch hòa bình và ngăn chặn bất kỳ bên nào cản trở việc thực hiện kế hoạch.

[Góc nhìn biên tập]: Điểm đáng chú ý trong tuyên bố của tám quốc gia Hồi giáo không chỉ nằm ở những bất đồng chính trị, mà còn ở câu hỏi lớn hơn: hòa bình được xây dựng bằng cách nào khi các bên vẫn chưa thể vượt qua sự phủ nhận và đối đầu?

Phật giáo: Hòa bình không đơn thuần là trạng thái vắng tiếng súng. Hòa bình có ý nghĩa phải đồng thời làm giảm nguyên nhân của sợ hãi, thù hận và khổ đau. Nếu những nguyên nhân ấy vẫn còn, sự im lặng của chiến trường đôi khi chỉ là khoảng lặng trước một vòng xung đột mới.

Tinh thần chính kiến nhắc chúng ta nhìn sự việc vượt lên trên những định kiến và cảm xúc đối kháng. Nhìn thấy quyền được sống, được an toàn và được tự quyết của con người không nhất thiết đồng nghĩa với việc phủ nhận những lo ngại chính đáng của phía bên kia. Ngược lại, chính khả năng nhìn nhận nỗi đau của cả hai phía mới mở ra cơ hội cho đối thoại.

Phật giáo cũng không xem hòa giải là sự chiến thắng của một bên trước một bên. Hòa giải đích thực đòi hỏi con người nhận diện những nguyên nhân khiến khổ đau tiếp tục sinh khởi, từ đó từng bước tháo gỡ.

Kế hoạch hòa bình chỉ thực sự có ý nghĩa khi không dừng lại ở các văn kiện ngoại giao, mà có thể chuyển hóa thành an toàn cho dân thường, phẩm giá cho con người, quyền được sống và một tương lai không bị quyết định bởi vòng lặp của bạo lực.

Ở góc nhìn ấy, hòa bình không phải là phần thưởng dành cho bên thắng cuộc. Hòa bình là điều kiện để cả người Palestine lẫn người Israel có cơ hội thoát khỏi khổ đau.

Nguồn link: <https://english.aawsat.com/arab-world/5307748-eight-muslim-countries-condemn-israel%E2%80%99s-rejection-trump%E2%80%99s-gaza-plan>

Đặc phái viên của Trump gặp các nhà trung gian, Israel tiếp tục không kích Gaza

Các đặc phái viên của Tổng thống Mỹ Donald Trump ngày Chủ nhật đã gặp các nhà trung gian Ai Cập, Qatar và Türkiye tại Cairo, trong nỗ lực thúc đẩy kế hoạch hòa bình Gaza của Tổng thống Mỹ, trong khi Israel tiếp tục tiến hành các cuộc không kích tại vùng đất này, một nguồn tin ngoại giao cho biết.

Ngày 15 tháng 8 năm 2026, Lãnh thổ Palestine, Gaza: Những chiếc lều che chỗ người dân Palestine bị buộc phải di dời chen chúc trên bãi biển, khi bờ biển trở thành nơi trú ẩn cho hàng nghìn người phải rời bỏ quê hương từ nhiều khu vực khác nhau của Dải Gaza do chiến tranh. (dpa)

Theo nhà ngoại giao này, các quan chức Hamas cũng tham dự một số cuộc gặp giữa các nhà trung gian với Jared Kushner, đặc phái viên của Tổng thống Trump đồng thời là con rể ông, và Nickolay Mladenov, đặc phái viên của Hội đồng Hòa bình của Trump về Gaza.

Một quan chức cấp cao Israel cho biết Kushner và Mladenov dự kiến gặp Thủ tướng Israel Benjamin Netanyahu vào thứ Hai. Trước đó, ngày 09/08, ông Netanyahu tuyên bố lộ trình hòa bình mới nhất của Tổng thống Trump dành cho Gaza là “không thể chấp nhận”.

Bác sĩ Gaza cho biết các cuộc không kích khiến nhiều người bị thương

Quan chức Israel nói Washington đang yêu cầu chấm dứt các vụ ám sát có chủ đích nhằm vào các tay súng Hamas tại Gaza, trong khi Israel lo ngại rằng Hamas đang tái xây dựng lực lượng.

Kế hoạch hòa bình của Tổng thống Trump kêu gọi ngừng ngay lập tức các hoạt động quân sự tại Gaza. Kế hoạch dự kiến Hamas phải giải giáp trong khi quân đội Israel rút khỏi vùng đất này; Gaza sau đó sẽ được tái thiết dưới một chính quyền dân sự Palestine mới.

Sau khi giảm quy mô các cuộc tấn công tại Gaza hồi đầu tháng, Israel đã nối lại các cuộc không kích trong những ngày gần đây.

Quân đội Israel ngày Chủ nhật cho biết máy bay của nước này đã tấn công hai tay súng thuộc nhóm Thánh chiến Hồi giáo và Hamas tại Khan Younis và Nuseirat. Các nhân viên y tế tại Gaza cho biết ít nhất năm người Palestine bị thương trong cuộc không kích nhằm vào một khu lều trại.

Sau đó, các nhân viên y tế tại Bệnh viện Nasser cho biết một người bị thương trong cuộc tấn công tại Khan Younis, miền nam Gaza, đã tử vong do vết thương.

Một cuộc không kích khác nhằm vào một tay súng, theo tuyên bố của quân đội Israel, đã đánh trúng một căn hộ tại trại Nuseirat ở miền trung Gaza. Các nhân viên y tế cho biết vụ tấn công khiến một số người bị thương.

Trước đó, lãnh đạo Hamas Khalil Al-Hayya đã gặp người đứng đầu cơ quan tình báo Ai Cập Hassan Rashad tại Cairo. Người phát ngôn Hamas tại Gaza Hazem Qassem cho biết Al-Hayya sẽ thông báo với các nhà trung gian về những điều mà ông cho là các hành vi vi phạm lệnh ngừng bắn của Israel.

Văn phòng Tổng thống Ai Cập cho biết Kushner trước đó đã gặp Tổng thống Ai Cập Abdel Fattah al-Sisi.

Tháng trước, Tổng thống Trump tuyên bố kế hoạch chấm dứt chiến tranh của ông đã đạt được một bước đột phá và cho biết cả Israel lẫn Hamas đều đồng ý với kế hoạch.

Hamas cho biết họ chấp thuận kế hoạch nhằm tránh nguy cơ chiến tranh tái diễn, song nhấn mạnh việc triển khai thỏa thuận phụ thuộc trước hết vào việc Israel thực hiện các cam kết của mình, trong đó có rút quân và chấm dứt các cuộc tấn công.

Một lệnh ngừng bắn hồi tháng 10 đã chấm dứt những cuộc giao tranh quy mô lớn trong cuộc chiến kéo dài hai năm và gây tổn thất nghiêm trọng tại Gaza, bắt

nguồn từ cuộc tấn công của Hamas nhằm vào Israel ngày 07/10/2023. Tuy nhiên, lệnh ngừng bắn không thể chấm dứt hoàn toàn các cuộc tấn công của Israel.

Theo các số liệu phía Israel, hỏa lực Israel đã khiến hơn 1.250 người Palestine thiệt mạng tại Gaza kể từ tháng 10, phần lớn là dân thường. Hiện chưa rõ trong số những người thiệt mạng có bao nhiêu tay súng, bởi Hamas thường không công bố thông tin về các thành viên chiến đấu tử vong.

Cũng theo số liệu của Israel, trong cùng khoảng thời gian, bốn binh sĩ Israel đã thiệt mạng do các tay súng tại Gaza.

[Góc nhìn biên tập]: Tin tức về những cuộc gặp ngoại giao và các cuộc không kích diễn ra gần như đồng thời cho thấy nghịch lý cay đắng của chiến tranh: trên bàn đàm phán, người ta tìm cách chấm dứt bạo lực, ngoài thực địa, bạo lực vẫn tiếp tục tạo thêm những lý do để các bên nghi kỵ lẫn nhau.

Góc nhìn Phật học, đây là biểu hiện rõ của vòng tròn **nghiệp - quả - duyên** trong đời sống. Một hành động bạo lực tạo ra thương tổn, thương tổn nuôi dưỡng sợ hãi và oán hận, sợ hãi và oán hận lại trở thành điều kiện cho một hành động bạo lực khác. Nếu không có một điểm dừng tĩnh thức, vòng tròn ấy có thể tự tái tạo qua nhiều thế hệ.

Điều đáng suy ngẫm là ngay cả khi các bên đã nói đến “kế hoạch hòa bình”, hòa bình vẫn chưa thực sự hiện diện nếu người dân còn phải sống dưới bom đạn. Một thỏa thuận trên giấy chỉ trở thành hòa bình khi được chuyển hóa thành sự an toàn trong đời sống của những con người bình thường.

Phật giáo đề cao chính ngữ - lời nói chân thật, có khả năng hàn gắn thay vì kích động thêm chia rẽ. Trong một cuộc xung đột kéo dài, ngoại giao vì thế không chỉ là nghệ thuật thương lượng lợi ích, mà còn là khả năng tạo dựng lại niềm tin giữa những cộng đồng đã chịu quá nhiều tổn thương.

Hòa bình có thể bắt đầu từ một cuộc gặp, một thỏa thuận hay một lệnh ngừng bắn. Nhưng để hòa bình tồn tại, chúng ta phải đủ tỉnh thức để không tiếp tục gieo những nguyên nhân mới của hận thù.

Nguồn link: <https://english.aawsat.com/arab-world/5307738-trump%E2%80%99s-envoys-meet-mediators-israel-strikes-gaza>

Quân đội Yemen tiến hành 181 chiến dịch nhằm vào Houthi trong 24 giờ

Quân đội Yemen ngày Chủ nhật thông báo đã tiến hành 181 chiến dịch quân sự trong 24 giờ qua, nhằm vào các vị trí của lực lượng Houthi trên nhiều mặt trận.

Các hoạt động quân sự tại khu vực Taiz. (Saba)

Quân đội Yemen cho biết các cuộc tấn công đã khiến hàng chục tay súng Houthi thiệt mạng và bị thương, đồng thời phá hủy các kho vũ khí, trang thiết bị và phương tiện quân sự.

Người phát ngôn lực lượng vũ trang Yemen, Đại tá Majed Al-Nazili, cho biết các chiến dịch được tiến hành bằng máy bay không người lái, pháo binh và hệ thống phóng tên lửa. Theo ông, các cuộc tấn công nhằm vào những vị trí quân sự, tài sản quân sự và các mối đe dọa từ lực lượng Houthi tại nhiều khu vực giao tranh.

Trong một tuyên bố, Al-Nazili cho biết các cuộc tấn công đã phá hủy hàng chục phương tiện và thiết bị, cùng nhiều kho vũ khí và cơ sở quân sự. Ông nói “các mục tiêu được chỉ định đã bị đánh trúng trực tiếp”.

Các chiến dịch tập trung vào những vị trí của Houthi tại Taiz, Marib, Hodeidah, Dhale, Abyan, Shabwa, Lahj, Mokha, Hailan, Harib và một số khu vực khác.

Al-Nazili tuyên bố lực lượng chính phủ sở hữu “năng lực và mức độ sẵn sàng cần thiết để tiếp cận các nguồn gây đe dọa, vô hiệu hóa chúng và ngăn chặn các hành động thù địch tiếp diễn”.

Ông nhấn mạnh các lực lượng đã thực hiện nhiệm vụ với “hiệu quả cao và kỷ luật tác chiến”, đồng thời tuân thủ các quy tắc giao chiến và các quy định của luật nhân đạo quốc tế, cũng như áp dụng những biện pháp cần thiết để bảo vệ dân thường.

Theo Al-Nazili, các chiến dịch là phản ứng trước “những cuộc tấn công khủng bố liên tiếp của Houthi” nhằm vào dân thường, các địa điểm dân sự, cơ sở kinh tế, cảng biển cũng như các đơn vị thuộc lực lượng chính phủ.

Trước đó, tối thứ Bảy, lực lượng Houthi đã tấn công các khu dân cư tại thành phố Marib bằng sáu tên lửa đạn đạo và bốn máy bay không người lái.

Các cuộc tấn công gây thương vong và làm nhiều người bị thương, đồng thời gây thiệt hại vật chất đối với một số ngôi nhà, phương tiện và tài sản dân sự.

Al-Nazili cho biết lực lượng vũ trang Yemen đang ở trong “trạng thái sẵn sàng cao nhất”, có khả năng chủ động hành động và thiết lập một cục diện mới trên thực địa. Ông nhấn mạnh lực lượng đã sẵn sàng thực hiện các nhiệm vụ được giao và ứng phó với những diễn biến khác nhau theo chỉ đạo của giới lãnh đạo chính trị và quân sự.

[Góc nhìn biên tập]: Yemen nằm ngoài tâm điểm trực tiếp của cuộc xung đột Israel - Palestine, nhưng những diễn biến tại đây cho thấy chiến tranh Trung Đông không tồn tại trong những “ốc đảo” biệt lập. Bạo lực ở một nơi có thể tạo ra những phản ứng dây chuyền ở nơi khác, khiến một cuộc xung đột ngày càng khó được giới hạn trong phạm vi địa lý ban đầu.

Góc nhìn Phật học, điều này gợi nhắc đến tính duyên khởi: không có sự kiện nào tồn tại hoàn toàn độc lập. Một hành động, một quyết định hay một cuộc đối đầu đều có thể trở thành duyên cho những hệ quả vượt xa ý định ban đầu.

Đáng chú ý, cả hai phía trong các tuyên bố quân sự đều sử dụng ngôn ngữ của “phản ứng”, “phòng vệ” và “ngăn chặn mối đe dọa”. Trong chiến tranh, mỗi bên thường nhìn hành động của mình như một đáp trả cần thiết, trong khi hành động của đối phương lại được nhìn như nguyên nhân của bạo lực. Chính cách nhìn ấy có thể khiến chuỗi **nhân - duyên - quả** của xung đột tiếp tục được kéo dài.

Phật giáo không phủ nhận nhu cầu bảo vệ con người trước nguy hiểm, nhưng tinh thần bất hại đặt ra một giới hạn đạo đức quan trọng: trong bất kỳ hoàn cảnh nào, sinh mạng và phẩm giá của dân thường vẫn phải được bảo vệ.

Khi tên lửa, máy bay không người lái và pháo binh tiếp tục xuất hiện trong các bản tin hàng ngày, điều đáng suy ngẫm không chỉ là bên nào giành thêm lợi thế trên chiến trường, mà còn là có bao nhiêu nguyên nhân của khổ đau đang được tạo thêm cho ngày mai.

Một nền hòa bình bền vững không thể chỉ được đo bằng số trận đánh đã kết thúc. Đó còn phải được đo bằng khả năng con người ngừng tạo ra những lý do để trận đánh tiếp theo bắt đầu.

Nguồn link: <https://english.aawsat.com/arab-world/5307734-yemeni-army-says-it-carried-out-181-operations-against-houthis-24-hours>

Thay lời kết: Khi hòa bình không chỉ là tiếng súng ngừng vang

Bốn bản tin trong 24 giờ đưa người đọc đi qua nhiều tầng của một cuộc xung đột: từ Bờ Tây đến Gaza, từ những lời kêu gọi hòa bình của các nhà lãnh đạo tôn giáo đến những cuộc thương lượng ngoại giao, từ bàn đàm phán tại Cairo đến những cuộc không kích và chiến dịch quân sự ở Yemen.

Những diễn biến ấy có thể được nhìn bằng các thuật ngữ của địa chính trị: quyền lực, lãnh thổ, an ninh, lợi ích quốc gia, giải giáp, rút quân hay tái thiết. Nhưng phía sau tất cả những khái niệm lớn ấy vẫn là những con người rất cụ thể: những người có một mái nhà để trở về, một gia đình để bảo vệ, một sinh mạng để gìn giữ và một tương lai mà họ mong được sống trong bình an.

Từ lăng kính Phật giáo, chiến tranh trước hết là một biểu hiện của khổ (dukkha). Khổ không chỉ nằm ở những người tử vong hay bị thương. Nó còn nằm trong nỗi sợ hãi của trẻ em, sự mất mát của gia đình, những cộng đồng bị chia cắt, ký ức tổn thương truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác và tâm lý bất an có thể tiếp tục nuôi dưỡng hận thù.

Phật giáo nhìn những hiện tượng ấy trong mối quan hệ duyên khởi. Một hành động không bao giờ chỉ kết thúc ở chính hành động ấy. Bạo lực tạo ra thương tổn; thương tổn có thể sinh ra oán hận; oán hận lại trở thành duyên cho những hành động mới. Vì thế, muốn chấm dứt chiến tranh, không chỉ cần làm cho một trận đánh ngừng lại, mà còn phải từng bước tháo gỡ những nguyên nhân khiến bạo lực có thể tiếp tục sinh khởi.

Ở đây, tinh thần từ bi và bất hại của Phật giáo không nhằm phán xét lịch sử hay thay thế những tiến trình ngoại giao, mà gợi nhắc một điều căn bản hơn: không có nền hòa bình thực sự nào được xây dựng trên sự coi nhẹ nỗi khổ của con người.

Một giải pháp chính trị có thể cần nhiều năm thương lượng. Một thỏa thuận ngừng bắn có thể cần những cơ chế bảo đảm phức tạp. Nhưng ngay từ hôm nay, nguyên tắc bảo vệ dân thường, giảm thiểu tổn thất và tôn trọng phẩm giá

con người vẫn có thể là điểm chung mà các bên hướng tới.

Và có lẽ, đây cũng là nơi chính kiến trở nên cần thiết. Trong một cuộc xung đột kéo dài, mỗi bên đều có ký ức, nỗi sợ và câu chuyện của riêng mình. Nếu chỉ nhìn thấy nỗi đau của phía mình mà không còn khả năng nhận ra nỗi đau của phía bên kia, con người rất dễ biến sự chính đáng của mình thành lý do để phủ nhận quyền được sống của người khác.

Hòa bình vì thế không chỉ là câu chuyện của các chính phủ, các nhà ngoại giao hay những bản kế hoạch quốc tế. Hòa bình còn bắt đầu từ khả năng con người nhìn thấy nhau như những con người.

Gaza, Bờ Tây và những điểm nóng khác của Trung Đông có thể tiếp tục thay đổi từng giờ. Những cuộc gặp có thể mở ra hy vọng, những cuộc tấn công có thể làm hy vọng ấy bị thu hẹp. Nhưng câu hỏi căn bản vẫn còn đó: con người muốn để lại điều gì sau mỗi vòng xoáy của bạo lực: thêm một lý do để trả đũa, hay thêm một điều kiện để hòa giải?

Một vài câu hỏi để quán chiếu

** Nếu mỗi bên đều nhìn mình là người đang đáp trả tổn thương đã có, vậy đâu là điểm mà con người có thể chủ động dừng lại để không tạo thêm vòng khổ đau mới?*

** Một nền hòa bình có thể được gọi là công bằng nếu nỗi đau của một cộng đồng bị xem nhẹ chỉ vì cộng đồng ấy thuộc “phía bên kia”?*

** Trong đời sống của chính chúng ta, có bao nhiêu cuộc đối đầu nhỏ đang được kéo dài chỉ vì ta luôn muốn chứng minh mình đúng, thay vì tìm cách chấm dứt khổ đau?*

Có lẽ, từ một vùng đất đang chìm trong những bất đồng tưởng như rất khó hóa giải, câu hỏi cuối cùng lại là câu hỏi dành cho tất cả chúng ta: khi đứng trước khổ đau của người khác, ta chọn tiếp tục phán xét, hay bắt đầu bằng việc nhìn thấy?

Bởi đôi khi, hòa bình không bắt đầu từ một hiệp định lớn.

Hòa bình bắt đầu từ khoảnh khắc chúng ta không còn muốn gieo thêm khổ đau cho một người khác.

Theo: **english.aawsat.com**/Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**